
OBILJEŽAVANJE 60. GODIŠNICE SENJSKOGA MUZEJSKOG DRUŠTVA

BLAŽENKA LJUBOVIĆ □ Gradski muzej Senj, Senj

IM 40 (1-2) 2009.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

sl.1.-2. Izložba *Obilježavanje 60. godišnjice djelovanja Senjskog muzejskog društva u Gradskom muzeju Senj.* travanj – svibanj 2009.

Proglašavanjem Međunarodnog dana muzeja odlučeno je da se jedanput u godini raznovrsnim manifestacijama toga dana simbolički *okupi* velika zajednica od nekoliko tisuća muzeja u svijetu sa svih pet kontinenata te da se taj dan obilježi postavljanjem pitanja svakome muzejskom djelatniku je li uložio maksimum radne i kreativne energije u pronalaženje uvijek novih mogućnosti s ciljem stvaranja muzeja po mjeri današnjeg čovjeka.

Budućnost muzeja jest živ i otvoren komunikacijski centar. Ne smiju postojati dvojbe treba li muzej biti *zatvoren* ili *otvoren* za posjetitelje odnosno treba li biti *otvoren* prema životu trudeći se da nastavi spontanost stvaralaštva u našem društvu. Prema tome, svojim fundusom, stručno i znanstveno obrađenim te sustavno prikupljenim, čuvanim i zaštićenim predmetima, treba biti spreman odgovoriti na aktualna pitanja i probleme čovjeka, odnosno društva i zajednice, i to na način adekvatan intelektualnoj i emotivnoj razini današnjeg čovjeka.

Time želimo naglasiti otvorenost muzeje prema van, što se nameće kao imperativ vremena u kojemu živimo. Muzejski predmet čuvan u vitrini ili depou *mrtva je stvar* jer on živi onoliko koliko je prisutan u svijesti ljudi.

Svi su predmeti prije dolaska u muzej bili u stvarnim životnim uvjetima. Muzej ih je uključio u nove vrijednosne sustave. Muzeji su mjesta susreta predmeta i znanja, te mjesta prezentacije tog predmeta javnosti putem izložbi. Prema riječima Tomislava Šole, *prag muzeja prekoračuje se vrlo teško i bojažljivo u svakodnevnici, mistificiran, ali i degradiran pojam muzeja očito je moguće afirmirati jakim udarnim naletima kulturne akcije koji treba slijediti napredna svakodnevna praksa.*

Na opisani ćemo način pridonijeti promišljanju razloga postojanja i uloge muzeja i muzejskih zbirki u našoj sredini, tj. o njihovu glavnom cilju - uspostavljanju odnosa sa sredinom. To znači pobuditi interes javnosti za muzejske zbirke i ambijente i pozornost javnost iskoristiti za poruke koje prenosi muzejska ustanova i njezini djelatnici s ciljem oblikovanja svijesti sredine u kojoj muzej djeluje. Daljnji je cilj uspostava komunikacije sa sredinom, stimuliranje za očuvanje kulturne baštine, provođenje i stvaranje određenog identiteta, stimuliranje kreativnijeg angažmana i odnosa prema baštini, čime se stvaraju uvjeti za moderan muzej u našoj sredini.

Muzej pokazuje veliko zanimanje za suradnju sa svima, posebice sa školama. Ta je suradnja od velikoga obostranog interesa, a napose je usmjerena na mlade, u kojih treba razvijati osjećaj za kulturnu baštinu svoje zemlje i naroda te ih dobro upoznati s baštinom kako bi se aktivno uključili u njezino očuvanje. Suvremena muzeologija i pedagoška teorija polaze od pretpostavke da je muzejska građa vrlo pogodno sredstvo u nastavi.

Osim toga, u transformaciji škole muzej dobiva sve aktivniju ulogu u različitim oblicima terenske nastave te tako pridonosi razvoju estetskih, moralnih i kulturnih vrednota u učenika. Suradnja sa školama važna je i za osmišljenu organizaciju boravka u muzeju te za korištenje muzejskog prostora i fundusa za potrebe terenske nastave. U Gradskome muzeju Senj uspostavljena je dobra suradnja sa osnovnim i srednjim školama te fakultetima, posebice nakon uvođenja HNOS-a. Učenici i studenti gostuju u našem muzeju, gdje obrađuju određene nastavne cjeline suradnjom kustosa i predmetnog nastavnika, što nastavu i predmet čini zanimljivijim. Na taj način muzealci preko struke prenose misiju muzeja u školu, zatim u društvo, medije i u turističku ponudu. Rezultat takve suradnje jest velik interes škola na području Hrvatske, koji u sklopu programa *škole u prirodi* odrađuju terensku nastavu.

Gradski muzej ove je godine uz Međunarodni dan muzeja odlučio pripremiti izložbu *Obilježavanje 60. godišnjice djelovanja Senjskog muzejskog društva (SMD-a)*. Već šezdeset godina SMD djelujući u Senju svjedoči i potvrđuje ulogu zbog koje je osnovan. SMD je od samog početka pridonosio suradnji između muzejske i turističke djelatnosti, odnosno susretu kulture i turizma, te tako stvarao nove vrijednosti.

Prvih godina djelovanja SMD-a zabilježeno je da je grad Senj i tvrđavu Nehaj godišnje posjetilo oko 2 000 posjetitelja, u grupama i pojedinačno, iako je 80% grada nakon Drugoga svjetskog rata bilo razrušeno i Senj nije imao muzej. Iz godine u godinu taj se broj stalno povećavao da bi danas dosegnuo broj od oko 40 000 posjetitelja u godini.

Stručno vođenje domaćih i stranih posjetitelja (turista) svih dobnih skupina i stručnih kvalifikacija kroz Senj obavljali su članovi SMD-a, a danas to rade kustosi muzeja, upoznavajući ih s bogatom poviješću Senja i značajnim spomenicima - tvrđavom Nehaj, kaštelom, gradskim zidinama, gradskim palačama, sakralnim objektima i dr., uz geslo da nitko ne smije otići iz grada nezadovoljan kulturnom ponudom i turističkom uslugom.

Velik je bio doprinos SMD-a u promociji muzejske djelatnosti i skupljanju izložaka za budući muzej, koji će činiti brojne muzejske zbirke, a koje će, s ostalim spomenicima kulture, poboljšati turističku ponudu grada Senja.

SMD je 7. svibnja 1962. godine osnovao Gradski muzej Senj, koji je preuzeo poslove obnove zgrade Muzeja, tvrđave Nehaj i ostalih objekata grada Senja stradalih u Drugome svjetskom ratu, te poslove uređenja i formiranja muzejskih zbirki u samome muzeju, koje su nastale nakon provedenih arheoloških, povijesnih i etnoloških istraživanja na području grada Senja.

Nakon ovoga povijesnog podsjećanja na 60-godišnje djelovanje SMD-a može se zaključiti da je SMD uspješno izvršavao svoju kulturnu, znanstvenu, edukativnu, turističku i promidžbenu zadaću, koju će nastaviti od 1962. godine, u suradnji sa GMS-om, na opće zadovoljstvo građana Senja i muzejske zajednice.

Osim što čuva predmete i na temelju njih interpretira kulturnu baštinu grada i zajednice, Muzej danas mora odgovoriti izazovima vremena te zahtjevima univerzalnosti, kompleksnosti i raznolikosti. Muzej mora biti živi organizam u tkivu grada, prisutan u kulturnom životu mnogih kao središte okupljanja i stvaralaštva. Prema tome, muzeji i kulturna baština važno su sredstvo komunikacije i razmjene, obogaćivanja te međusobnog sporazumijevanja i suradnje. Nakon masovnog turizma koji je uglavnom značio promjenu lokaliteta i turističkih destinacija, danas se interes turista mijenja. Turist novog tipa želi doživjeti i naučiti nešto novo i pri tome aktivno sudjelovati u događajima zajednice, odnosno doživjeti nova iskustva, educirati se i biti aktivan. U takvoj okolini i u takvim uvjetima rađa se kulturni turizam.

Izbor destinacije današnjeg turista, motiviranoga kulturnim turizmom, ovisi o njegovu specijaliziranom interesu. Dva su tipa interesa za kulturu: opći i specijalizirani. Koristeći se internetom, turist sam organizira svoj itinerer putovanja. To nam potvrđuje i članak Roberta Stebbinsa pod nazivom *Cultural Tourism as Serious Leisure*, u kojem kaže: ... *vizija putovanja općega kulturnog turista jest akumuliranje znanja o različitim zemljama, regijama i gradovima o kojima uči i koje uspoređuje. S druge strane, specijalizirani se turist kontinuirano usredotočuje na jedan lokalitet ili na mali broj lokaliteta kako bi ga u potpunosti svladao, ili se pak usredotočuje samo na jedan oblik umjetnosti, ovisno o vlastitim interesima. Oba tipa turista izbjegavaju komercijalizaciju predmeta svojih proučavanja...*

Imajući na umu sve to, muzej mora odgovoriti izazovima kulturnog turizma jer je kultura element svakog putovanja, iako mu to nije prvotna namjera.

Kao jedan od starijih hrvatskih gradova na obali, sa svojom bogatom materijalnom baštinom koju čine Muzej i njegove zbirke te sakralna baština Senja, kao i tvrđava Nehaj, gradske zidine, katedrala i drugi spomenici kulture, ali i nematerijalna kultura kao što su senjski karneval, glazbene večeri, *Uskočki dani* i sportske aktivnosti. Senj iz godine u godinu zauzima sve važnije mjesto u ponudi hrvatske kulturne baštine i postaje sve privlačnija turistička destinacija. Raznolikost kulturne ponude, uz ostalo, ključni je element turističke ponude. To je osobito važno jer današnje posjetitelje, osim sunca i mora, privlače razne manifestacije i kulturni sadržaji, zbog čega odlučuju ostati dulje, uključiti se u njih i postići zadovoljstvo svojim boravkom.

Iako je nekad u Senju prevladavao tranzitni turizam, cjelovitom turističkom ponudom koja je obuhvatila muzej s njegovim fundusom koji je morao odgovoriti izazovima vremena odnosno biti autentičan, zanimljiv i atraktivan, lokalnu zajednicu s njezinom spomeničkom baštinom i turističku zajednicu s njezinim programima, koji su inventivni, kreativni i maštoviti, uspješno je postignuto da se turisti u Senju sve dulje zadržavaju, a katkad se i aktivno uključuju u kulturne i zabavne manifestacije (karnevalske svečanosti, sportske priredbe i dr.).

Broj posjetitelja pokazuje da je lokalna zajednica sa svojim sadržajima uspješno odgovorila izazovima kulturnog turizma, čime je to područje postalo atraktivna turistička destinacija. Da bi se održala razina turističke ponude, potrebno je oslušivati mišljenja i zahtjeve turista te stalno ulagati u muzejsko-galerijsku djelatnost, edukaciju turističkih djelatnika, promidžbene aktivnosti, ponudu autentičnih suvenirna kako bi što bolje prezentirala bogata kulturna baština s ciljem što veće konkurentnosti te kako bi se što bolje odgovorilo sve zahtjevnijoj turističkoj potražnji.

Primljeno: 21. rujna 2009.

MARKING THE 60TH ANNIVERSARY OF THE ACTIVITY OF THE SENJ MUSEUM ASSOCIATION

For International Museum Day in 2009 Senj Municipal Museum prepared an exhibition on the topic *Marking the 60th Anniversary of the Activity of the Senj Museum Association*. The contribution of the Association was very considerable in the promotion of the museum activity and in the collection of exhibits for the future museum that the numerous museum collections would constitute, and that would with other monuments of culture improve the tourist product of the city of Senj. In 1962 the Association founded Senj Municipal Museum, which took over matters concerned with the renovation of the building of the museum, Nehaj Fort, and other structures of the city of Senj that were damaged in World War II, and on the arrangement and formation of museum collections in the museum itself that were created after archaeological, historical and ethnological research in the area of the city of Senj.

Although earlier in Senj there had been tourism mainly of the transit kind, the local community, with its built heritage and the tourist board, with programmes that were inventive, creative and imaginative, managed to get tourists to stay longer in Senj, sometimes getting actively involved in events of a cultural or entertainment nature. For there had to be a response to the challenge of the time, in which the museum with its holdings was involved, and it all had to be authentic, interesting and attractive. The number of visitors shows that the local community with its contents managed successfully to respond to the challenges of cultural tourism, which allowed this area to become an attractive tourist destination.